មូលដ្ឋានគ្រឹះ

ប្រវត្តិវិទ្យា

អត្ថន័យពាក្យប្រវត្តិសាស្ត្រ

ប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺជាកម្រងហេតុការណ៍ និងព្រឹត្តិការណ៍អតីតកាលរបស់មនុស្ស ចំណេះដឹងអតីតកាលនៃមនុស្សជាតិនិងសង្គមមនុស្ស។

ប្រវត្តិវិទ្យា គឺជាការសិក្សាអំពីហេតុការណ៍ ព្រឹត្តិការណ៍ បទពិសោធន៍អតីតកាលរបស់មនុស្សជាតិ ដោយពឹងផ្អែកលើកំណត់ត្រា និងសក្ខីកម្ម សម្រាប់សហសម័យ។

បុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺជាការសិក្សាអំពីអតីតកាលដ៏យូរលង់ណាស់មកហើយ តាំងពីមិនទាន់មានអក្សរដោយផ្អែកលើរបាយការផ្អែកបុរាណវិទ្យា។

ប្រូតូប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺការសិក្សាអតីតកាលផ្អែកលើប្រភពឯកសារក្រៅស្រុកដែលសរសេរ ឬការកត់ត្រាអំពីស្រុកមួយដោយអ្នកដំណើរបរទេស។

ប្រវត្តិសាស្ត្រសហសម័យ ជាការសិក្សារឿងរ៉ាវព្រឹត្តិការណ៍ដែលទើបកើតកន្លងផុតថ្មីៗ ដោយព្រឹត្តិការណ៍នោះឯងនៅមានឥទ្ធិពល ឬប៉ះពាល់ដល់សង្គមបច្ចុប្បន្ននៅឡើយ...។

ឯកសារប្រវត្តិវិទ្យា

ឯកសារគ — មាន រូប គំនូ របស់របរប្រើប្រាស់...

ឯកសារសរសេរ — មានសិលាចារឹក សាស្ត្រាស្លឹករឹត...

ឯកសាររឿងនិទាន — រឿងប្រជាប្រិយតៗគ្នា ឬរឿងប្រវត្តិសាស្ត្រ...

តើរៀនប្រវត្តិវិទ្យា មានសារៈសំខាន់អ្វីខ្លះ?

អ្នកនិពន្ធខ្សែភាពយន្តរឿង A Little Nonya បាននិយាយថា

“មនុស្សដែលមិនស្គាល់ប្រវត្តិរបស់ដូនតាខ្លួន ប្រៀបដូចជាស្លឹកឈើមួយ

សន្លឹក ដែលមិនដឹងថាខ្លួនកំពុងនៅលើដើមណាមួយ”

“ចំណេះដឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ មិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យយើងឆ្លាតនៅពេលអនាគត

នោះទេ

តែវាធ្វើឱ្យយើងឆ្លាតគ្រប់ពេលវេលា”

Burckhardt

គុណតម្លៃប្រវត្តិវិទ្យា

តម្លៃជាអប់រំ

ផ្តល់ចំណេះដឹងដល់
អ្នកសិក្សាឲ្យយកគំរូ
ល្អ មានឧត្តមគតិ
ស្នេហាជាតិ និងឆន្ទៈ
ការពារជាតិមាតុភូមិ...

តម្លៃជាវប្បធម៌

ស្គាល់ពីអត្តសញ្ញាណ
អរិយធម៌ជាតិ អន្តរ
ជាតិ បណ្តុះស្មារតី
ស្នេហាបេតិកភណ្ឌ
ជាតិ អន្តរជាតិ...

តម្លៃជាសីលធម៌

បណ្តុះស្មារតីសាមគ្គី
ជាតិ អន្តរជាតិ មាន
ទំនាក់ទំនងល្អជាស
កល មិនរើសអើងពូជ
សាសន៍...

តម្លៃជាការងារ

បង្កើតមនុស្សអាជីវកម្ម
ពូកែ អ្នកវិជ្ជាជីវៈ អ្នក
នយោបាយ គ្រូបង្រៀន
អ្នកស្រាវជ្រាវ...

តម្លៃជាការរស់នៅ

ចេះបត់បែនតាមកា
លៈទេសៈ ឆាប់ស្គាល់
ពីស្ថានភាពសង្គម
សម្របខ្លួនសង្គមទាន់
ពេលវេលា...

កាលវិទ្យា

- និយមន័យៈ កាលវិទ្យាជាវិទ្យាស្យង់នៃកាលបរិច្ឆេទ(ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ) សម្រាប់ចុះកាលកំណត់នៃហេតុការណ៍អាក្រក់ឬល្អណាមួយ ដើម្បីឱ្យអ្នកសិក្សាពីរយៈពេលនៃព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះ។
- ឧទាហរណ៍ៈ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពេញលេញពីបារាំងនៅថ្ងៃទី ៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣។

គេចែកកាលវិទ្យា ជា**សករាជ** និង **រង្វាស់ពេល**

អំពីសករាជ

✍សករាជ៖ ជាការរាប់ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ តាមកាលកំណត់ដែលតាំងទុកពីមួយរៀងមក ដោយមានបុគ្គលអស្ចារ្យណាមួយដែលពួកជនានុជនគោរព ត្រូវបានកត់ត្រាមិនឲ្យបាត់ រាប់តាំងពីដើមរៀងមក។

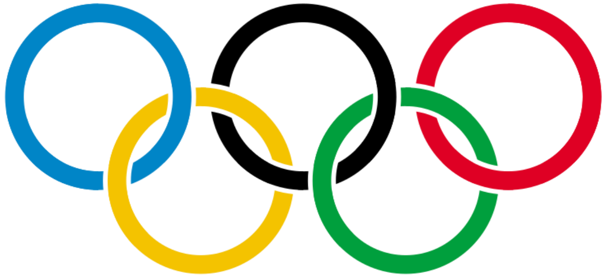

រង្វាស់ពេល

១ទសវត្ស	=	១០ឆ្នាំ
១សតវត្ស	=	១០០ឆ្នាំ
១សហស្សវត្ស	=	១០០០ឆ្នាំ

រូបមន្តគណនាវត្សរ៍ទាំង៣

- ទសវត្ស=គ.ស.(លុបចុង១ខ្ទង់)+១
- សតវត្ស=គ.ស.(លុបចុង២ខ្ទង់)+១
- សហស្សវត្ស=គ.ស.(លុបចុង៣ខ្ទង់)+១

ឧ.គ.ស.២០២១

⇨ទសវត្ស=២០២~~១~~=២០២+១=២០៣

⇨សតវត្ស=២០~~២១~~=២០+១=២១

⇨សហស្សវត្ស=២~~០២១~~=២+១=៣

រង្វាស់ពេល

ប្រតិទិនចន្ទគតិ

↓

១២ខែ

↓

៣០ឬ២៨ថ្ងៃ/១ខែ

ប្រតិទិនសុរិយគតិ

↓

១២ខែ

↓

៣០ឬ៣១ថ្ងៃ/១ខែ

↓

២៨ឬ២៩ថ្ងៃ/ខែកុម្ភៈ

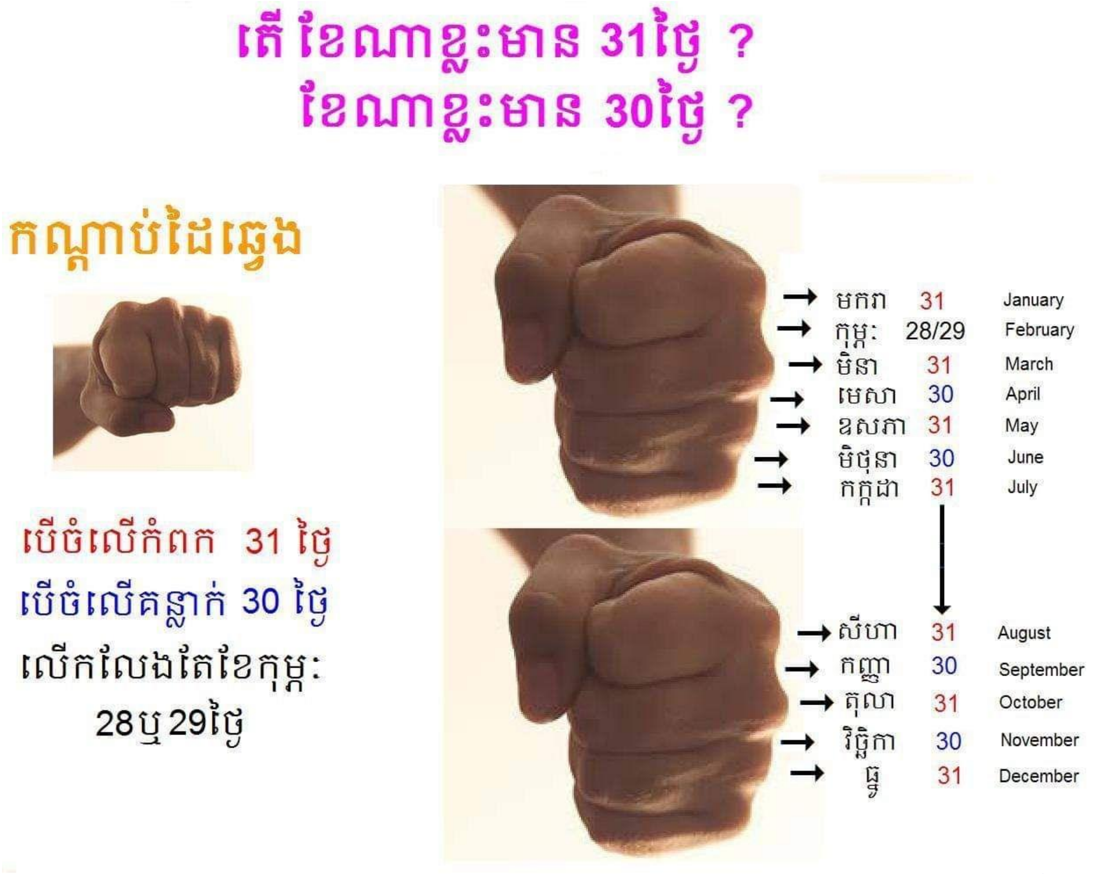

ឆ្នាំខ្មែរ ទាំង១២

Die Khmer Jahre im Zwölfjahrzuklus

ខែសុរិយគតិ ទាំង១២

12 Monate im Sonnenzyklus

ខែចន្ទគតិ ទាំង១២

12 Monate im Mondzyklus

គំនិតអំពីសកល

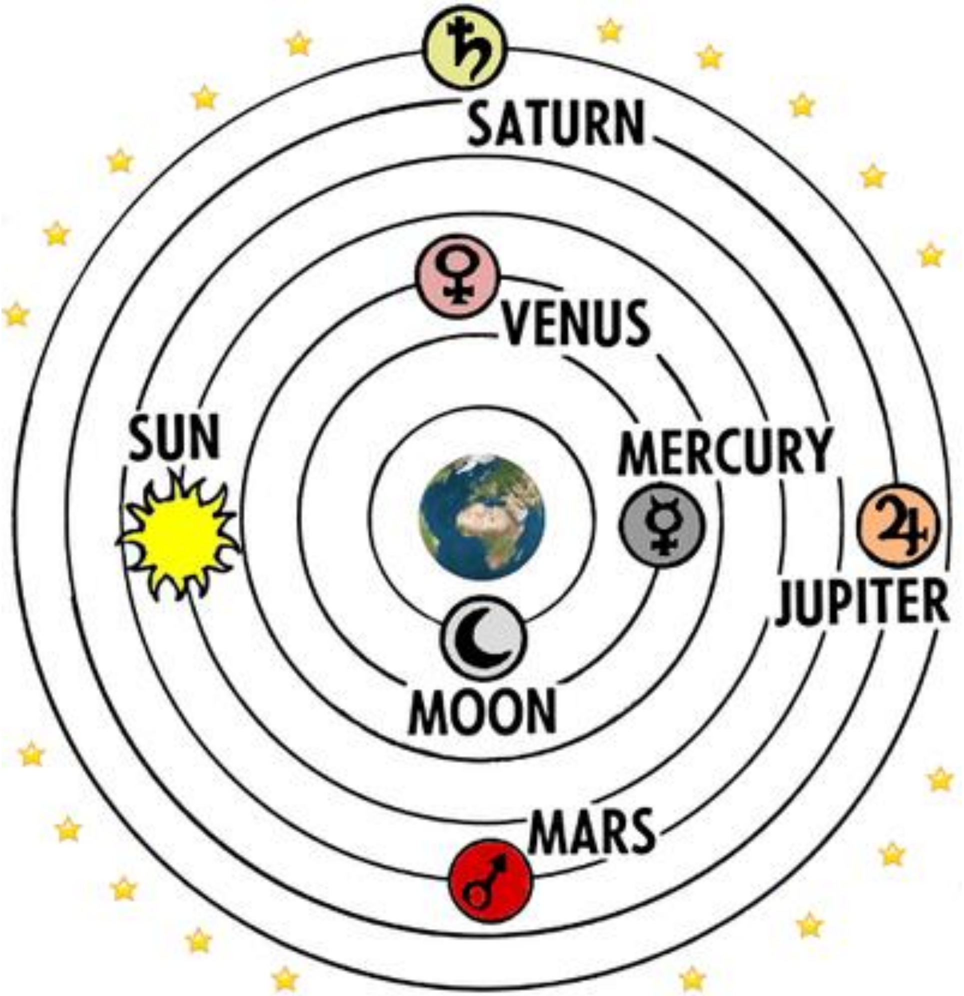

គំនិតតាំងពីបុរាណដល់ស.វទី១៦

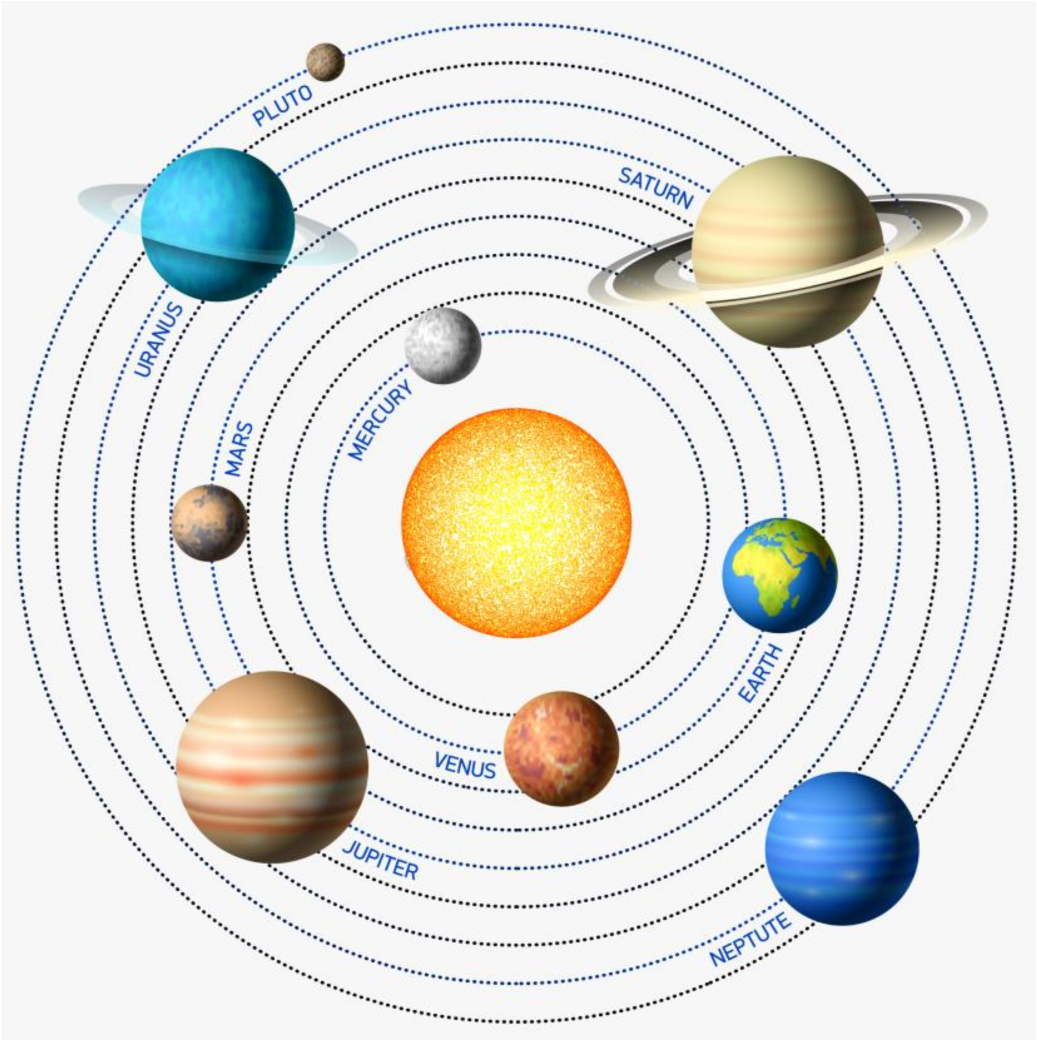

គំនិតចាប់ពីស.វទី១៧មក

ប្រវត្តិ ប្រតិទិនសកល

MEY Sophy

Quinti	5
Sexti	6
Septo	7
Octo	8
Novo	9
Deci	10

ហេតុអ្វី ខែកុម្ភៈ មានចំនួនថ្ងៃតិចជាងគេ?

ដើមឡើយ .... នៅទ្វីបអឺរ៉ុបគេនិយមប្រើ ប្រតិទិនរ៉ូម៉ាំង :

1 - រាប់រ៉ូមសកករាជ ជាគោល
2 - រាប់ខែមិនា ជាខែទី១
3 - រាប់ខែកុម្ភៈ ជាខែទី១២ (ទើបបានជាខែកុម្ភៈ មានចំនួនថ្ងៃតិចជាងគេ) !
4 - ពីសវ.ទី៧ ដល់ ៨ឆ្នាំមុនគស. ប្រតិទិនរ៉ូម៉ាំង បានប្តូរមកជាប្រតិទិនព្រះចៅ Julius Caesar
5 - នៅគស.1582 - 1583 ប៉ាប Gregoire ទី10 បានកែតម្រូវម្តងទៀត រាប់ខែមករា ជាខែទី១ ខែទី10 ជាខែទី១២ ....
6 - សវ.ទី ១៦ ប្រតិទិនហ្គ្រេហ្គរ បានដាក់ប្រើជាទូរទៅក្នុងសកលលោក ពីសវ.ទី ១៦ រហូតសព្វថ្ងៃ ! .....

ប្រតិទិនរ៉ូម៉ាំង (ភាសាឡាតាំង)		ប្រតិទិនព្រះចៅហ្ស៊ូល (ភាសាឡាតាំង)		ប្រតិទិនហ្គ្រេហ្គរ (ភាសាអង់គ្លេស)	
1 - Martius	នាមអាទិទេព	1 - Martius	នាមអាទិទេព	1 - January	នាមអាទិទេព
2 - Aprilis	នាមអាទិទេព	2 - Aprilis	នាមអាទិទេព	2 - February	នាមអាទិទេព
3 - Maïus	នាមអាទិទេព	3 - Maïus	នាមអាទិទេព	3 - March	នាមអាទិទេព
4 - Junius	នាមអាទិទេព	4 - Junius	នាមអាទិទេព	4 - April	នាមអាទិទេព
5 - Quintilis	ទីប្រាំ	5 - Julius	នាមព្រះចៅ Julius Caesar	5 - May	នាមអាទិទេព
6 - Sextilis	ទីប្រាំមួយ	6 - Augustus	នាមព្រះចៅ Augustus Caesar	6 - June	នាមអាទិទេព
7 - September	ទីប្រាំពីរ	7 - September	ទីប្រាំពីរ	7 - July	នាមព្រះចៅ Julius Caesar
8 - October	ទីប្រាំបី	8 - October	ទីប្រាំបី	8 - August	នាមព្រះចៅ Augustus Caesar
9 - November	ទីប្រាំបួន	9 - November	ទីប្រាំបួន	9 - September	ទីប្រាំពីរ
10 - December	ទីដប់	10 - December	ទីដប់	10 - October	ទីប្រាំបី
11 - Januarius	នាមអាទិទេព	11 - Januarius	នាមអាទិទេព	11 - November	ទីប្រាំបួន
12 - Februarius	នាមអាទិទេព	12 - Februarius	នាមអាទិទេព	12 - December	ទីដប់

៣ ៗ ១០
៧

ថ្ងៃ អង្គារ ៧រោច ខែ ភទ្របទ

១
២ ៗ ៩

ថ្ងៃ ចន្ទ ១កើត ខែ ស្រាពណ៍

ការវិវត្តន៍សម័យកាល ប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា

បុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ

- យុគថ្មបំបែក — ៦០០ ០០០-១២ ០០០BC
- យុគថ្មរំលីង — ៨០០០-២០០០BC
- យុគលោហៈ — ២០០០-១០០BC

សម័យបុរាណ-កណ្តាល

- សម័យអាណាចក្រភ្នំ — ៥២-៥៥០
- សម័យអាណាចក្រចេនឡា — ៥៥០-៨០០
- សម័យអង្គរ — ៨០២-១៤៣២
- សម័យចតុមុខ — ១៤៣២-១៥២៧
- សម័យលង្វែក — ១៥២៧-១៦២០
- សម័យឧដុង្គ — ១៦២០-១៨៦៣

សម័យទំនើប

- អាណានិគមនិយមបារាំង — ១៨៦៣-១៩៥៣
- សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម — ១៩៥៥-១៩៧០
- សម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ — ១៩៧០-១៩៧៥
- សម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ — ១៩៧៥-១៩៧៩
- សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា — ១៩៧៩-១៩៨៩
- សម័យរដ្ឋកម្ពុជា — ១៩៨៩-១៩៩១
- សម័យអ៊ុនតាក់ — ១៩៩១-១៩៩៣
- ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ — ១៩៩៣-បច្ចុប្បន្ន

ចែករំលែកប្រវត្តិវិទ្យា

ថ្នាក់ទី

១០ ៩ ៨ ១១ ១២ ៧

Share History